

Regionsudvalgets udtalelse om:

- »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer«,
- »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF«, og
- »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende overførsel af genetisk modificerede organismer«

(2002/C 278/10)

REGIONSUDVALGET har —

under henvisning til Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF — KOM(2001) 182 endelig — 2001/0180 (COD),

under henvisning til Kommissionens forslag til Europa-parlamentets og Rådets forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer — (KOM(2001) 425 endelig — 2001/0173 (COD),

under henvisning til Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende overførsel af genetisk modificerede organismer — KOM(2002) 85 endelig — 2002/0046 (COD),

under henvisning til Kommissionens forslag til direktiv om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF — KOM(2000) 293 endelig,

under henvisning til Rådets anmodning af 15. september og 2. oktober 2001 samt 1. marts 2002 om Regionsudvalgets udtalelse under henvisning til EF-traktatens artikel 265, stk. 1, og artikel 152 og 175,

under henvisning til præsidiets beslutning af 6. februar 2002 om at henvise det forberedende arbejde til Underudvalget for Bæredygtig Udvikling,

under henvisning til Regionsudvalgets udtalelse af 12. april 2001 om meddelelsen fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om »Hvidbog om fødevarer og sikkerhed« (KOM(1999) 719 endelig) (CdR 77/2000 fin) ⁽¹⁾,

under henvisning til Regionsudvalgets udtalelse af 14. juni 2001 om oprettelse af en europæisk fødevarerautoritet (CdR 64/2001 fin) ⁽²⁾,

under henvisning til forslag til Regionsudvalgets udtalelse vedtaget den 25. marts 2002 af Underudvalget for Bæredygtig Udvikling (CdR 33/2002 rev. — ordfører: Olivier Bertrand, borgmester for Saint-Silvain-Bellegarde, F/PPE) —

på den 44. plenarforsamling af 15.-16. maj 2002 (mødet den 16. maj 2002) vedtaget følgende udtalelse.

REGIONSUDVALGETS SYNSPUNKTER OG HENSTILLINGER

og foder, ikke mindst i lyset af den kommende oprettelse af Den Europæiske Fødevarerautoritet. Regionsudvalget bifalder Kommissionens initiativ, som skal sikre ensartet anvendelse af EU-lovgivning om styrkelse af fødevarer og foderens sikkerhed i hele EU.

Forord

1. På baggrund af den tekniske, videnskabelige og retlige udvikling såvel uden for som inden for EU er der behov for at udbygge EU's lovgivning om genetisk modificerede fødevarer

2. Regionsudvalget ser positivt på indførelsen af en lovgivning på dette område, som kan sikre gennemsigtighed i fødevarerækeden med hensyn til anvendelsen af GMO'er. Gennemsigtigheden går ikke blot på godkendelsesproceduren, men også på sporbarheden af genetisk modificerede produkter på alle stadier i fødevarerækeden. Regionsudvalget påpeger i den

⁽¹⁾ EFT C 226 af 8.8.2000, s. 7.

⁽²⁾ EFT C 357 af 14.12.2001, s. 22.

forbindelse, at begrebet »fra jord til bord« ikke længere er fyldestgørende, eftersom fødevarekæden omfatter alt fra landbrugets industrielle leverandører til den endelige forbruger. Regionsudvalget vil derfor foretrække begrebet »fra plov til tallerken«.

3. Lovgivningen skal endvidere gøre det muligt for køber at træffe et reelt valg, hvad enten der er tale om intermediære brugere, som f.eks. kvægopdrættere, eller om den endelige forbruger. Der bør gives en tydelig og grundig information, der sikrer sundheds- og retsbeskyttelse af brugere af fødevarer og foder.

4. Regionsudvalget understreger, at sporbarhed og mærkning er to forskellige, men komplementære begreber. Sporbarhed indebærer, at der oprettes et opfølgningssystem, der gør det muligt at opridsse et produkts fremstillingsproces og oprindelse. Mærkning gør det muligt at opnå fuld indsigt i handelsforløbet. Med mærkningen fører endvidere en forpligtelse og et retligt ansvar for den, som har mærket det pågældende produkt.

5. Regionsudvalget står fast på, at realiseringen af målet om et højt beskyttelsesniveau for liv, sundhed og miljø kun kan sikres gennem en sammenhængende EU-lovgivning, der ansvarliggør samtlige aktører i fødevarekæden. Dermed sikres endvidere en større forbrugertillid til fødevarerens sikkerhed.

Gældende og fremtidig EU-lovgivning

6. Den rammelovgivning, der har været gældende i EU siden begyndelsen af 1990'erne er blevet udvidet og skærpet inden for de sidste ti år. Direktiv 90/219/EØF, som også er blevet ændret, omhandler den indesluttede anvendelse af genetisk modificerede mikroorganismer, som anvendes til forskning eller industrielle formål.

7. Rådets direktiv nr. 90/220 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer opstillede de første regler for en godkendelsesprocedure. Direktivet omfatter markedsføringen af GMO'er og produkter, der består af eller indeholder GMO'er, men den gælder ikke for produkter, der er afledt af GMO'er. I henhold til direktivet skal der foretages en vurdering af indvirkningen på miljøet, og godkendelse skal finde sted trinvis. Hver enkelt medlemsstat skal forud for en udsætning i miljøet vurdere, hvorvidt de enkelte produkter udgør en risiko for menneskers og dyrs sundhed eller for miljøet.

8. I oktober 2002 blev den gældende lovgivning forbedret og skærpet gennem direktiv nr. 2001/18, som sigter mod:

- at gøre beslutningsprocessen mere effektiv og gennemsigtig, samtidig med at der sikres et højt beskyttelsesniveau for sundhed og miljø,
- at præcisere en række operationelle aspekter som blandt andet direktivets anvendelsesområde,
- at fremme harmoniseringen af risikovurderingerne,
- at gøre beslutningsprocessen mere gennemsigtig gennem høring og udarbejdelse af en rapport om etiske spørgsmål samt gennem offentlighedens inddragelse i godkendelsesprocessen,
- at forbedre kontrollen med GMO'er, der udsættes i miljøet, ved at forpligte medlemsstaterne til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre mærkning og sporbarhed på alle stadier i markedsføringen og ved at skærpe overvågningen af GMO'erne.

9. I Europa-parlamentets og Rådets forordning nr. 258/97 om nye levnedsmidler og nye levnedsmiddelingredienser fastsættes regler vedrørende godkendelse og mærkning af fødevarer, der er afledt af GMO'er, og andre nye fødevarer. Den angiver imidlertid ikke, hvorledes denne information skal udformes, og den definerer ikke begrebet »væsentlig overensstemmelse«. Hvad angår Kommissionens forordning 50/2000, fastsættes der endvidere ingen tærskelværdi for utilsigtet forekomst af GMO'er. Situationen er den samme for foderstoffer afledt af GMO'er, idet der ikke er truffet nogen specifikke foranstaltninger med hensyn til mærkning af produkter afledt af GMO'er. I de foreliggende forslag indkredses begrebet »væsentlig overensstemmelse« og tærskelværdien for utilsigtet forekomst af GMO'er.

10. Den 24. maj 2000 underskrev Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater Cartagena-protokollen om biosikkerhed. Denne multilaterale aftale skal forpligte verdens vigtigste GMO-producerende lande. Den er kommet i stand for at forbedre beskyttelsen i forbindelse med grænseoverskridende overførsel, håndtering og anvendelse af levende modificerede organismer. Kommissionen foreslår i sit forslag⁽¹⁾, at denne protokol ratificeres. Protokollen træder i kraft på den halvfemsindstyvende dag efter, at deponeringen af det halvtredsindstyvende ratifikationsinstrument har fundet sted. Regionsudvalget går sammen med medlemsstaterne og Europa-Parlamentet ind for, at denne protokol hurtigt ratificeres.

⁽¹⁾ KOM(2002) 85 endelig.

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer⁽¹⁾

11. Kommissionens forslag omfatter
- en forbedret, harmoniseret, ensartet og gennemsigtig procedure for sikkerhedsvurdering af genetisk modificerede fødevarer,
  - en procedure for sikkerhedsvurdering og godkendelse af genetisk modificeret foder på grundlag af samme forbedrede og gennemsigtige godkendelsesprocedure som for genetisk modificerede fødevarer,
  - en bestemmelse om, at anvendelse udelukkende til enten fødevarer eller foder ikke kan godkendes i tilfælde, hvor det er sandsynligt, at produkterne vil blive anvendt som både fødevarer og foder,
  - harmoniserede og generelle mærkningskrav for genetisk modificeret foder, så brugerne får nøjagtige oplysninger om sammensætning og egenskaber.

12. Den foreslåede forordning kommer til at gælde for produkter »fremstillet af en GMO«, men ikke produkter »fremstillet med en GMO«.

13. Regionsudvalget udtrykker generel tilfredshed med Kommissionens forslag om at styrke og afklare proceduren for vurdering af genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer med henblik på at skabe et retsgrundlag, som er nødvendigt for at kunne sikre et højt beskyttelsesniveau for menneskers liv og sundhed.

Den Europæiske Fødevaremyndighed skal fungere som videnskabelig garant i forbindelse med godkendelsesproceduren. Derfor understreger Regionsudvalget i overensstemmelse med sin tidligere udtalelse herom nødvendigheden af så hurtigt som muligt at oprette denne Fødevaremyndighed, så forslagene til forordning kan gennemføres.

14. Regionsudvalget bifalder særlig proceduren »én dør, én nøgle«, som muliggør en bedre opfølgning og hurtigere behandling af ansøgningerne om tilladelse, hvilket burde bidrage til både større forbrugersikkerhed og større forbrugertillid. Erfaringen har vist, at når et produkt egner sig som både fødevarer og foder, bør det også opfylde de krav, som gælder for såvel fødevarer som foder.

15. For at blive sikker og opnå tillid hos både forbrugerne og samtlige aktører i fødevarekæden, bør godkendelsen af fødevarer og foder opfylde følgende krav:

- de må ikke udgøre en risiko for menneskers eller dyrs sundhed,
- brugere og forbrugere skal informeres.

16. Fastsættelsen af en tærskelværdi for markedsføringstilladelse for et produkt bidrager efter Regionsudvalgets mening til at opnå den nødvendige sundheds- og retssikkerhed. Tærskelværdien bør i den sammenhæng gælde for hvert enkelt led i fødevarekæden og fastsættes på grundlag af begrebet »spor«, som anvendes for at kunne definere et rent fødevareprodukt. Regionsudvalget påpeger endvidere, at fastsættelsen af denne tærskelværdi bør ske i overensstemmelse med andre tærskelværdier, herunder den, som gælder for mærkningskravet for genetisk modificerede frø (direktiv 98/95/EF).

17. Godkendelsesproceduren gælder for fødevarer og foder, der enten indeholder en GMO eller er fremstillet af en GMO. Regionsudvalget understreger, at der skal være bedre sammenhæng i EU-lovgivningen om fødevarer, som kræver en særlig ansøgning om markedsføringstilladelse. Det drejer sig om tilsætningsstoffer i fødevarer, babymad, modermælkserstatning og kosttilskud. En sådan tilladelse gælder kun for et begrænset tidsrum, nemlig højst 10 år, men den kan forlænges afhængigt af resultaterne af en overvågningsplan.

18. Regionsudvalget støtter oprettelsen af et EU-register for genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, som skal indeholde produktspecifikke oplysninger, undersøgelser til fastslåelse af produktets sikkerhed og påvisningsmetoder. Regionsudvalget slår til lyd for, at Kommissionen fremmer og fastlægger retningslinjer, der vil give offentligheden adgang til EU-registret, for dermed at sikre en fuldstændig information vedrørende disse næringsmidler.

19. Regionsudvalget slår til lyd for, at overgangsperioden for opretholdelse af en markedsføringstilladelse ophører hurtigst muligt.

20. Regionsudvalget forholder sig positivt til mærkningskravet, som det fremgår af Kommissionens forslag til forordning. De gældende regler er nemlig svære at gennemføre og gøre gældende over for tredjelande samtidig med, at de ikke er nogen garanti for fuldstændig gennemsigthed, hverken for den endelige forbruger eller for erhvervsdrivende som blandt andet kvægopdrættere.

(1) KOM(2001) 425 endelig — 2001/0173 (COD).

21. Kommissionens forslag udvider de gældende mærkningsbestemmelser til at omfatte enhver form for genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, uanset om der kan findes spor af DNA eller protein. Regionsudvalget tager forbehold over for denne udvidelse på baggrund af følgende:

- De nylige kriser på sundhedsområdet har vist, at sporbarhed ved hjælp af dokumenter langt fra er tilstrækkelig til at føre streng kontrol med foder.
- Udelukkende kontrol baseret på sporing af DNA og protein i et markedsført produkt kan være med til at garantere, at der ikke svindles under handel med produktet.

22. Køber (det være sig brugeren eller den endelige forbruger) skal kunne vurdere kvaliteten af fødevarer ud fra fyldestgørende information og sine egne retlige, sundhedsmæssige og kommercielle kriterier. Regionsudvalget henstiller til Rådet og Europa-parlamentet, at der skelnes tydeligt mellem produkter, der indeholder GMO'er, og produkter, der ikke længere indeholder spor af GMO'er.

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF⁽¹⁾

23. Regionsudvalget bifalder forslaget til forordning, som sigter mod at præcisere retningslinjerne for gennemførelse af sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer.

24. Kommissionen foreslår, at disse retningslinjer skal gælde for både fødevarer og foder, der er produceret i EU, og for importerede fødevarer og foder. Den enkelte medlemsstat skal have ansvaret for kontrollen med de importerede produkter og fastsættelsen af sanktioner i tilfælde af svig.

Regionsudvalget støtter ovenstående princip såvel som en bedre afgrænsning af kompetencefordelingen i EU.

Regionsudvalget understreger dog, at forslaget til forordning ikke sikrer sammenhæng mellem bestemmelserne om sporbarhed af produkter fra tredjelande og de foranstaltninger, som Regionsudvalget ønsker, og som er mere vidtgående end de allerede fastsatte, navnlig sikkerhedskravene i Cartagena-protokollen

25. Regionsudvalget anmoder om, at Kommissionen tildeles kompetence til at harmonisere vurderingsprocedurerne for genetisk modificerede fødevarer og foder og til at samordne EU's foranstaltninger for sporbarhed med de tilsvarende internationale.

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende overførsel af genetisk modificerede organismer⁽²⁾

26. Regionsudvalget støtter proceduren i Cartagena-protokollen af følgende grunde:

- a) behovet for informationsudveksling mellem eksportører og importører i form af en fuldstændig anmeldelse inden den første grænseoverskridende overførsel,
- b) indførelse af et informationsudvekslingssystem før markedsføringen af produkterne,
- c) sammenkædning af de bilaterale aftaler og EU-lovgivningen især med mulighed for, at medlemsstaterne kan anvende EU-lovgivningen i stedet for protokollen om overførsel af GMO inden for EU og Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde,
- d) anerkendelse af EU-proceduren for tilladelse til markedsføring af GMO efter høring af Den Europæiske Fødevaraautoritet.

27. Regionsudvalget bifalder den foreslåede gennemførelsesstrategi, som går ud på:

- e) at pålægge eksportørerne forpligtelser, som ikke findes i EU-lovgivningen,
- f) at gældende EU-lovgivning anvendes på importørerne.

28. Regionsudvalget går ind for ratificering af Cartagena-protokollen. Forordningsforslaget indeholder særlige krav til GMO-eksporten til tredjelande, men protokollen vedrører kun levende modificerede organismer. Det er derfor ikke altid muligt at præcisere de nærmere bestemmelser for sporbarhed og mærkning af produkter, som indeholder en ikke-levende GMO, eller som stammer fra en GMO, der er importeret fra et tredjeland.

⁽¹⁾ KOM(2001) 182 endelig — 2001/0180 (COD).

⁽²⁾ KOM(2002) 85 endelig — 2002/0046 (COD).

29. Regionsudvalget understreger betydningen af informationsudvekslingen mellem medlemsstaterne ved uforsætlige grænseoverskridende overførsler. Da dette område vedrører fødevarer sikkerhed, foreslår Regionsudvalget, at det hurtige varslingsystem kommer til at indgå i denne procedure. Regionsudvalget opfordrer Kommissionen til at sikre sig, at alle medlemsstaterne anvender egnede procedurer.

30. Regionsudvalget fastslår, at forordningsforslaget ikke omhandler det retlige ansvar ved tilbagetagelse som følge af en uforsættlig GMO-overførsel, og giver således ikke fødevarekædens aktører retssikkerhed.

31. Regionsudvalget støtter konklusionerne fra det europæiske topmøde i Lissabon, ifølge hvilke EU skal blive en

konkurrencedygtig videnbaseret økonomi, blandt andet på grundlag af bioteknologien. Regionsudvalget ønsker, at der i verdenshandlen tages større hensyn til fødevarer sikkerheden, under fastholdelse af EU-regionernes konkurrenceevne i handlen med alle former for fødevarer.

Konklusion

32. Anvendelsen og gennemførelsen af disse forordninger i EU vil efter Regionsudvalgets mening forbedre kvaliteten og fødevarer sikkerheden for produkter, der er produceret i EU, såvel som formidlingen af informationer til køber (bruger eller forbruger), så denne kan træffe et reelt valg. Regionsudvalget slår til lyd for, at samme krav skal gælde for importerede produkter.

Bruxelles, den 16. maj 2002.

Albert BORE

Formand for

Regionsudvalget

Regionsudvalgets udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om ændring af beslutning nr. 1254/96/EF om opstilling af et sæt retningslinjer for transeuropæiske net på energiområdet«

(2002/C 278/11)

REGIONSUDVALGET har —

under henvisning til Kommissionens beretning til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om gennemførelsen af retningslinjerne for transeuropæiske energinet i perioden 1996-2001,

under henvisning til Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet — »Europæisk energiinfrastruktur«,

under henvisning til Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om ændring af beslutning nr. 1254/96/EF om opstilling af et sæt retningslinjer for transeuropæiske net på energiområdet [KOM(2001) 775 endelig],

under henvisning til formandens beslutning af 8. april 2002 om at overdrage det forberedende arbejde til Mauro Pili (I/PPE), præsident for den selvstyrende region Sardegna, som hovedordfører i henhold til forretningsordenens artikel 40, stk. 2,

under henvisning til Amsterdam-traktatens artikel 154, 155, 156, 158 og 265, særlig artikel 154, stk. 2, hvori det fastslås, at Fællesskabets indsats især skal tilgodese »nødvendigheden af at skabe forbindelse mellem på den ene side ømråder, indlandsområder og randområder og på den anden side Fællesskabets centrale områder«,